

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
28.01.2021

Sak:

Inkludering av de historiske stillingene (0263-stillingene) i den nøkkelfordelte- og strategiske poolen av rekrutteringsstillinger

Innstilling til vedtak:

1. Øremerkingen av UiTs 38 historiske stillinger (0263-stillinger) tas bort og stillingene inkluderes i fellespoolen etter hvert som de inngåtte finansieringsperiodene utløper. I løpet av fire år vil alle stillinger være i poolen.
2. UiTs ph.d.-stillinger vil fra og med fordeling av stillinger for 2022 bli fordelt mellom kategoriene:
 - a. Strategiske stillinger
 - b. Nøkkelfordelte stillinger
3. De berørte fakultetenes basisbevilgning vil kuttes det påfølgende året etter at finansieringsperioden utløper. Dette vil årlig bli innarbeidet i hovedfordelingen.
4. Dersom omleggingen medfører en urimelig skjevfordeling mellom enhetene, vil universitetsstyret tildele strategiske stillinger for å utjevne slike forskjeller.

Bakgrunn:

Alle rekrutteringsstillinger som finansieres over statsbudsjettet, blir årlig refordelt av universitetsstyret til fakultetene og enhetene. Ph.d.-stillingene fordeles i tre potter: a) historiske stillinger, b) strategiske stillinger og c) nøkkelfordelte stillinger¹. De nøkkelfordelte og strategiske stillingene refordelenes ut ifra strategi og måloppnåelse hos den enkelte enheten. UiTs 38 historiske stillinger (0263-stillinger) er øremerket og refordelenes enheter ut ifra historiske parametere.

Vi vil i denne saken foreslå en enklere og mer helhetlig forvaltning av UiTs rekrutteringsstillinger.

Hva er historiske stillinger (0263-stillinger)?

UiTs *historiske stillinger*, var i sin tid faste stipendiatstillinger tildelt et bestemt fagfelt og/eller fakultet (institutt). Stillingene ble opprettet under det tidligere stillingshjemmelssystemet som formelt ble avskaffet i 1998, men som i praksis allerede opphørte tidlig på 1990-tallet.

Fra og med 1997 gikk Universitetet bort fra et stillingsbasert internt fordelingssystem til rammebudsjettering, og budsjettmidler til de historiske stillingene ble i prinsippet en del av

¹ S 9-14 Organiseringen av rekrutteringsstillingene ved UiT og prinsipper for fordeling/refordeling av disse

grunnbevilgningene til budsjettenhetene². I 1991 ble Forskningsutvalget opprettet³. De fikk ansvaret for å fordele stillinger som ble tildelt over kap. 281 (det som i dag er nøkkelfordelte og strategiske stillinger). Stillingene her ble plassert i en pool og ble refordelt når finansieringen utløp for hver stilling. De historiske stillingene ble etter dette i liten grad fulgt opp på institusjonsnivå. De var en del av grunnbevilgningen til enhetene og ble kun unntaksvis nevnt i budsjettsaker etter dette.

Fra 1990-tallet frem til 2013 fulgte ikke institusjonsnivået opp hvorvidt enhetene faktisk brukte midler fordelt over basis til rekrutteringsstillinger. Først i 2013 ble det en endring på dette. Da gjorde Kunnskapsdepartementet (KD) UiT oppmerksom på at det var et misforhold mellom antall årsverk UiT fikk finansiert over statsøkonomien (271 stillinger) og stillinger som ble meldt inn til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH; 232,3 stillinger). KD etterspurte da en forklaring fra UiT om avviket mellom måltallet og det faktiske antallet årsverk tilsatt i stillingskategorien. Etter å ha blitt gjort oppmerksomme på avviket, fant UiT at noe av avviket skyldtes at stillinger hadde blitt feilført eller ikke rapportert til DBH. Det manglet imidlertid, etter oppryddingen i tallene, fortsatt flere årsverk i rekrutteringsstillinger, og det ble da klart at resten av avviket skyldtes mangelfull oppfølging av tildelingene knyttet til 0263-stillinger (de historiske stillingene). Enhetene ble derfor bedt om å rapportere hvor mange rekrutteringsstillinger de faktisk finansierte over basis⁴ (Tabell 1).

Tabell 1. Oversikt over 0263-stillinger ved enhetene og antall stipendiatstillinger fordelt over enhetens eget budsjett pr 2013.

Enhet	Antall 0263-stillinger	Antall stillinger finansiert over eget budsjett i 2013
BFE-fak	9	1
Helsefak	13	13 (11,5 årsverk)
HSL-fak	7	0
Jurfak	0	2
Kunsthøgskolen	0	0
NT-fak	8	1
TMU	1	0
Sum	38	17 (15,5 årsverk)

Som tabell 1 viser, så var det i 2013 kun Helsefak som hadde brukt de øremerkede midlene til rekrutteringsstillinger. De andre enhetene oppga i sine tilbakemeldinger at de finansierer forskerutdanning over eget budsjett, ved å betale for ekstra tid til ph.d.-studenter som tidligere har vært tilsatt i universitetsstipend og der finansieringsperioden var utløpt. I tillegg finansierte de forskerutdanning ved å betale for forskningstid til fast ansatte som var ph.d.-studenter.

I etterkant av saken i 2014 (S 9-14) ble fakultetene bedt om å lyse ut de historiske stillingene som de hadde fått midler til over mange år. Videre ble det bestemt at de berørte fakultetene ville måtte gjøre en stor økonomisk refordeling av midler for å gi rom for å reetablere stipendiatstillingene, og det ble derfor da besluttet at enkeltstillingene skulle øremerkes til det fakultetet som de opprinnelig ble tildelt til. Dette betyr at de har inngått i den sentrale poolen av rekrutteringsstillinger, og at de har vært øremerket de enkelte fakultetene basert på en fordeling som ble fastsatt i 2014 (Tabell 2).

² Sak S 82-02 Nytt nasjonalt finansieringssystem – konsekvensene for intern budsjettfordeling

³ Sak S 41-89

⁴ Sak S 9-14

Tabell 2. Fordeling av historiske stillinger mellom UiTs fakulteter.

Fakultet	Antall stillinger
BFE-fak	7
Helsefak	15
HSL-fak	7
NT-fak	8
UMAK	1
Totalt	38

Helhetlig forvaltning av UiTs rekrutteringsstillinger

De historiske stillingene refordelles til fakultetene spredd ut over tid, og tabell 3 viser hvordan de historiske stillingene vil fordeles i de kommende årene dersom ordningen opprettholdes.

Tabell 3. Oversikt over periodisering av refordelingen av de historiske stillingene.

Enhet/År	2022	2023	2024	2025	Totalt
BFE-fak	2		2	3	7
Helsefak	1	11		3	15
HSL-fak	1		2	4	7
NT-fak	7		1		8
UMAK		1			1
Totalt	11	12	5	10	38

I de historiske stillingene inngår det kun stillinger som ble tildelt UiT før 1990. I forbindelse med fusjoner har rekrutteringsstillinger tilhørende de tidligere høyskolene blitt inkludert i poolen uten øremerking. Til sammen utgjør dette 36 av UiTs ph.d.-stipendiatstillinger⁵. Dette gjør at alle fakulteter kan konkurrere om alle ressursene fra de gamle høyskolene, mens en del av ressursene fra det tidligere UiT, forbeholdes enkelte enheter basert på en historikk som går mange tiår bak i tid. Fordelingen av historiske stillinger er heller ikke fundert i enhetenes resultater eller i UiTs strategi slik de resterende rekrutteringsstillingene fordeles.

Det foreslås derfor at UiT nå legger om til en mer helhetlig modell for fordeling av rekrutteringsstillinger der de historiske stillingene inngår som ordinære, ikke-øremerkede stillinger i poolen. Stipendiatstillingene som i dag er definert som en del av rammetildelingen til fakultetene (kapittel 0263) inkluderes som ordinære stillinger i poolen når den første finansieringsperioden utløper. Etter fire år, vil alle stillingene være samlet i en felles pool som refordelles av universitetsstyret (oversikten i tabell 3 viser når de ulike stillingene vil fases ut). Det er verdt å merke seg at datoen for når stillingene fases ut varierer fra stilling til stilling, og at kuttet i basis vil påføres *påfølgende* år etter at finansieringsperioden utløper. Dette vil årlig bli innarbeidet i hovedfordelingen, og betyr for eksempel at for de stillingene som har finansieringsslutt i løpet av 2022, så vil kuttet i basis komme fra 1.1.2023.

I en slik modell vil poolen ha to primære fordelingsmekanismer:

- Strategisk tildeling og
- Nøkkelfordelt tildeling.

Universitetsdirektørens vurdering

⁵ Høgskolen i Tromsø: 9 stillinger, Høgskolen i Finnmark: 7 stillinger, Høgskolen i Harstad: 7 stillinger og Høgskolen i Narvik: 13 stillinger

Universitetsdirektøren mener at tiden er moden for å forvalte rekrutteringsstillingene på en mer prinsipiell og helhetlig måte, som gir alle enheter like muligheter til å konkurrere om ressursene. De tidligere høghskolenes 36 rekrutteringsstillinger ligger alle til felles fordeling i poolen. Ut fra tilsvarende prinsipper bør også UiTs 38 historiske stillinger flyttes til felles fordeling.

Når stillingene legges i poolen vil det måtte sikres lønnsmidler m.m. ved å trekke inn midler fra rammen til de berørte enhetene. Universitetsdirektøren ser at dette vil kunne være utfordrende for enkelte enheter. Det vil imidlertid gå fire år før vedtaket får full virkning, og enhetene vil dermed ha tid til å kunne forberede denne overgangen. Flere enheter har et svært ujevnt tilfang av historiske stillinger over tid. Ved å allokere alle stillinger i en felles pool, vil disse enhetene over tid få et mer jevnt tilfang av rekrutteringsstillinger. I tillegg vil de berørte enhetene i større eller mindre grad også «få tilbake» inndratte midler og stillinger gjennom den nye fordelingen. Dersom omleggingen likevel skulle medføre at enkelte enheter vil få vanskeligheter med å ivareta strategisk viktige, store satsinger, eller at omleggingen medfører en urimelig stor skjevfordeling mellom enhetene, foreslår universitetsdirektøren at styret benytter seg av muligheten til å kompensere for dette ved å tildele disse enhetene flere strategiske stillinger. Dette vil være en bedre måte å gjøre målrettede tildelinger til enhetene på, enn om man lar den historiske tildelingen bli videreført.

Under universitetsstyremøtet i oktober, 2020 ble styret forelagt en orienteringssak om fordelingsnøkkelen ved UiT. Styret ba i forbindelse med denne saken, om å bli forelagt en prinsipiell sak våren 2021, der ulike modeller for fordeling av rekrutteringsstillinger skulle bli vurdert. De ønsket spesielt at saken skulle belyse vektingen av faktorene som inngår i nøkkelen, fagspesifikke utfordringer når det gjelder gjennomstrømming og en diskusjon rundt en eventuell øremerking av en andel stillinger. Universitetsdirektøren vil følge dette opp og vil i løpet av våren 2021 komme tilbake til styret med en sak som tar opp disse spørsmålene.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Nina Norum Anda